

Prethodno priopćenje.*
Rad je prihvaćen: 20. lipnja 2024.

NAŠI POKUŠAJI – GLASILO LITERARNE DRUŽINE „ANTUN BRANKO I STANISLAV ŠIMIĆ” DRINOVCI (Broj 2, 30. svibnja 1971.)

**Akademik HAZU BiH dr. sc. Vlado Majstorović, red. prof.
Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike Sveučilišta u Mostaru
Mostar**

Sažetak: Cilj je ovoga rada predočiti utemeljenje, djelovanje i učinke školskog lista *Naši pokušaji*, osobito njegova drugog broja. Kako je otisak bio svojevrsni zbornik učeničkih pjesničkih uradaka, rad će podsjetiti na doba njegova nastanka, Uredničko vijeće i uredništvo, ulogu glavnoga urednika i prinosa tadašnje nastave hrvatskoga jezika i književnosti. S tim se povezuju uradci i pjesnički motivi hercegovačkih mladih osobnosti. Pamćenje bez dvojbi u ovom članku podsjeća na doba plodonosnog stvaranja, što je među mnogima prihvaćeno kao zrelo izražavanje i istinska panorama značajnih stihovnih prinosa. Birani sastav Uredničkog vijeća *Naših pokušaja* bio je pravi naraštajni, estetski i duhovni dekalog. Činilo ga je deset članova, osam učenika te dva „odrasla”: ravnatelj naše škole i naš nastavnik Vlado Pandžić koji je bio glavni i odgovorni urednik; tadašnji nastavnik hrvatskoga jezika u Drinovcima – danas je u trajnom zvanju redovitog profesora Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i dugogodišnji glavni urednik znanstvenog časopisa *Hrvatski*. Iznimno je već onodobno vladao hrvatskim jezikom i neizmerno volio hrvatski jezik. Tu nam je ljubav požrtvovno prenosio i darivao te nas sustavno poticao na pisanje. Bilo je to i više i dublje od samoga učenja hrvatskoga jezika. Isijavali su pramenovi vedrine i očekivanja da će se vizija o položaju hrvatsko-

* **Napomena Uredništva:** Zbog nesporazuma u komunikaciji (zagrebačkih sveučilišnih službi) ovaj članak (u malo drugačijem obliku) nije pročitao na znanstvenom kolokviju – **Okruglom stolu posvećenome redovitom profesoru Vladi Pandžiću** – koji je održan 3. lipnja 2016. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Uredništvo časopisa *Hrvatski* nastoji ovom objavom ublažiti taj propust.

ga jezika u društvu iskristalizirati i u konačnici ostvariti. U specifičnim su „našepokušajnim” uradcima dotaknuti i obrađeni različiti motivi. Mali, ali po mnogim obilježjima hvalevrijedni stihovi, ostvareni tadašnjim pokušajima, bili su dalekosežna, skromnošću obilježena životna djela u učeničkoj dobi. Svako stihovno zrnce svjedoči: o htijenju mladih osoba za svojim određenjem u svijetu, traženju svoga dostojnog mjesta i puta za odrastanje. Na kraju ovoga rada ističu se učinci tih mladih ljudi koji su doprinijeli probitku hrvatskoga jezika i književnosti te izražavanja na suvremenoj pozornici hrvatske i europske kulture.

Ključne riječi: *Naši pokušaji*, Drinovci, nastavnik, pjesnički motivi, hrvatski jezik i književnost

UVOD

Mnoga su mjesta istaknuta na zemljopisnim kartama, može se u njih uprti prstom, ali Drinovci su u „srcu”, usredišteni na krajobrazu duha i nepresušni su izvor hrvatskoga pjesništva. Privlačno mudra škola u tom mjestu, kao mala Bazilika svih naroda u Jeruzalemu, svojim je sadržajima privlačila mnoge učenike iz hercegovačkih i susjednih dalmatinskih škola. Posebno privlačno u toj školi, nazvanoj po Antunu Branku i Stanislavu Šimiću, bio je prepoznatljiv rad Literarne družine koju je pokrenuo Vlado Pandžić, tada mladi nastavnik hrvatskoga jezika, kasnije redoviti profesor Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i glavni urednik znanstvenog časopisa *Hrvatski*. Na svoj specifičan način privlačio je povelik broj učenika predanih poslanju književne družine koja se također nazivala po Antunu Branku i Stanislavu Šimiću, velikanima hrvatske književnosti.

Nakon nepunih triju godina plodonosnog rada nastavnik Vlado Pandžić utemeljuje *Naše pokušaje* (15. studenoga 1969.), glasilo Literarne družine „Antun Branko i Stanislav Šimić” Drinovci,¹ koje izlazi drugi put

¹ Literarnu družinu „Antun Branko i Stanislav Šimić” Drinovci osnovao je novi, dvadesetogodišnji nastavnik Vlado Pandžić 17. rujna 1966. Prema njegovim još neobjavljenim memoarima na utemeljivački sastanak došlo je pedesetak učenica i učenika. Nakon nekoliko radnih sastanaka, pismenih vježbi te razgovora i ocjenjivanja – prikupljeno je dvjestotinjak pjesama i kratkih proznih tekstova. Najbolje su svaki tjedan od sredine listopada te godine izlagali na oglasnoj ploči (desno od školskog ulaza), a zatim slali različitim listovima i časopisima koji su mnoge i objavili. Tako je Literarna družina „Antun Branko i Stanislav Šimić” iz Drinovaca od

u sklopu „Šimićevih susreta”, 30. svibnja 1971. Budući da je i drugi broj toga glasila bio svojevrsan zbornik pjesničkih radova, u fokusu su ovoga članka: 1. Pogled na doba nastanka drugog broja *Naših pokušaja*, 2. Uredničko vijeće i uredništvo, 3. Glavni urednik i tadašnja nastava hrvatskoga jezika, 4. Uradci i pjesnički motivi u tom broju te 5. Učinci hercegovačke mlade osobnosti.

1. POGLED NA DOBA NASTANKA DRUGOG BROJA NAŠIH POKUŠAJA

Davne jeseni 1969. okupljeni u Literarnoj družini „Antun Branko i Stanislav Šimić” u Drinovcima redovito smo pokazivali (čitali) svoje pjesme članovima naše družine, ali i sve češće tijekom školske godine 1969./1970. učenicima hercegovačkih i susjednih dalmatinskih škola među kojima su bili i oni koji će svoje radove objaviti u drugom broju našega glasila. Činilo se kako se onodobno poezijom rastače granica i kako je ona samo kartografska, nikako i mentalitetska – jedno tijelo jezika i još dublje govora. Škola je bila kao hram poezije i igralište pokraj hramskih vrata. Literarni pokušaji su vazda poučak kako se nekoć moglo, i kako se i dalje može stvarati kad mlade i zrele osobe potiče nadahnuće. Bili smo učenici jedinstvene škole, a kući s mnoštvom čeda brižnih roditelja; drinovački proplanci zanosa, mali gospodari i štitnici duha. Pripremali smo stihovna vlakna za ispredanje već nastalih i novih pjesama.

Nastavni i izvannastavni pothvati jamčili su stvaranje, skrbbili su za mlade talente, podržavali dobrodošla nagnuća za iskazivanje osobnosti, a po njima narasta dobro i raduje se priroda i svijet. S tih polaznih točaka usudili smo se doživljavati i misliti život, klicali smo stihovima, nismo bili samo promatrači. Otvorila su se vrata Drinovaca, razmakli se prostori našeg obzora. Rosa ondašnje mladosti bila je vodom za štovani kruh u našem poslanju kroz različita propitkivanja zbilje. Mogle su to biti u samozataji i po motivaciji istinske kapi ljubavi za matični hrvatski

1966. do 1971. pod voditeljstvom Vlade Pandžića imala iznimno veliki ugled ne samo u Mostaru, Zagrebu i Sarajevu nego i drugdje gdje je bilo listova i časopisa koji su tiskali učeničke književne radove (uglavnom pjesme).

jezik i odanost njegovim izražajnim mogućnostima. Tim smjerom smo i nastavljali dalje, i sudioništvo se uvećavalo. Čisto srce i budno oko nisu dopuštali da nas rastapa prolaznost.

Osvježeno pamćenje vraća nas na dječjačko doba, na jesenske dane, kad su se sjene spuštale na ljetne ure. Usto su se vjetrovi podizali iza brijega, a ukazivala se i prilika za ubiranje plodova sa svinutih grana. Kao da smo u duhovnom srodstvu s Rilkeom i njegovim *Jesenjim danom* u kojem moli Gospoda da „zapovjedi jedrinu zadnjem voću”.² I iznjedri se novina – na dan Alberta Velikoga,³ 15. studenog 1969. – glasilo Literarne družine „Antun Branko i Stanislav Šimić” Drinovci.⁴ Nije nas bilo malo koji smo se okupljali i predstavljali svoje pismene sastavke, rukopisne pjesme, a neki su bili i djelatni članovi Uredničkog vijeća. Tako smo s prvinom školskog lista *Naši pokušaji* stupili na pozornicu – bitnu vidljivost, a potvrdili je konačno drugim brojem tog lista u školskoj godini 1970./1971., točnije 30. svibnja 1971.⁵ Sve je to primljeno kao zrelo izražavanje, istinska panorama stihovnih prinosa. Bili smo ognjenoše – nosili plam riječi i nove izraze prenosili u riznicu spoznaja.

² Rainer Maria Rilke, „Jesenji dan” (prejevao Dobriša Cesarić), u: *Arhajski torzo*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1979., str. 78.

³ Usp. *Katolički kalendar godine Gospodnje 2024*. (urednik fra Ivan Marić), Franjevački muzej i galerija, Široki Brijeg, 2024.

⁴ Tajno se glasovalo o imenu. Među dvadesetak predloženih najviše nam se svidjelo *Naši pokušaji*. Prvi broj je podugo pripreman. Različite teškoće. „Zaboravljajući” na tadašnje zakone o zabrani umnažanja tekstova bez odobrenja vlasti, ponajprije se do ciljane naklade (četrdesetak primjeraka) pokušalo doći prepisivanjem na starome pisačem stroju u prosincu 1969. i siječnju 1970. Nije se uspjelo. Nešto manje „mrljavo” bilo je umnažanje na „šapirografu” u svibnju 1970. Dvadesetak jednostavno uvezanih primjeraka darovano je gostujućim književnicima na „Šimićevim susretima” (31. svibnja 1970.). Prema memoarima glavnog i odgovornog urednika većinu preostalih primjeraka zaplijenila je milicija istu večer. Samo je dio vraćen u rujnu 1970. Dopušteno je novo umnažanje istih tekstova uz obvezatnu novu naslovnicu na kojoj će pisati prvi broj i prva godina jer se „njihova” dopusnica odnosila na novu školsku godinu 1970./1971. Upravo zbog toga je na naslovnici drugog broja moralo pisati „BROJ 2 (GOD I)”. Nije se računala kalendarska nego školska godina.

⁵ *Naši pokušaji*, glasilo Literarne družine „Antun Branko i Stanislav Šimić”, Osnovna škola „Antun Branko i Stanislav Šimić” Drinovci i Odbor „Šimićevih susreta, Grude”, Drinovci, br. 2, 30. svibnja 1971.

2. UREDNIČKO VIJEĆE I UREDNIŠTVO

Kao što je već istaknuto, birani sastav Uredničkog vijeća doima se kao pravi naraštajni, estetski i duhovni dekalog. Sastavljeno od deset članova, većina – učenici, osam ih: *Veselko Čulina*, *Danica Glavaš*, *Mladenka Leventić*, *Vlado Majstorović*, *Ante Pandžić*, *Radmila Ravlić*, *Ankica Tomas* i *Smiljenko Vekić* te dva „odrasla“: *Rafael Jurčić*, tadašnji ravnatelj škole, i *Vlado Pandžić*, nastavnik, glavni i odgovorni urednik. U impresumu glasila te Literarne družine, naslovljene po dvojici književnih velikana iz Drinovaca, naznačena su dva nakladnika: Osnovna škola „Antun Branko i Stanislav Šimić” Drinovci te Odbor „Šimićevih susreta” Grude. Uvodna riječ našeg uredništva isticala je skladnu suradnju hercegovačkih i dalmatinskih škola što savjetodavno kazuje kako „djeca ne moraju stvarati dobre pjesme (...), ali mogu pokušati pisati nešto dobro, u čemu će najvjerojatnije uspjeti ako imaju dara i dobre volje nešto kasnije kad postanu zreliji, iskusniji...”⁶ Ondašnja slova, dignuta s rukopisa, omjerena kucanim, pisaćim strojem i otisnuta pomoću šapirografa, podsjećaju na odvažan „teksaški” font, grafički precizan i svakako s vidnim odašiljanjem smisla koji su tijekom proljeća 1971. iz svojih torbica neodložno slali učenici, istinski poklonici poezije.

3. GLAVNI UREDNIK I TADAŠNJI NASTAVNIK HRVATSKOGA JEZIKA

Glavni i odgovorni urednik *Naših pokušaja* i tadašnji izvrsni nastavnik hrvatskog jezika Vlado Pandžić iznimno je poznavao i volio hrvatski jezik, a tu ljubav nam je izravno prenosio i bogato darivao. U nas je zapravo usadio ljubav za hrvatski jezik što je za nas bilo i više i dublje od samog jezika. Isijavali su pramenovi vedrine i očekivanja da će se vizija o položaju hrvatskoga jezika u društvu iskristalizirati i u konačnici ostvariti.

Nama učenicima otvorio je oči da vidimo istinsku stvarnost i da je sami promišljamo, kritički mislimo o životnim prilikama. Jednostavno kroz igru, pa i ples života i duhovnosti, davao je nama, mladima, „vje-

⁶ Nav. djelo, str. 2.

tar u leđa”, što nam je zaista pričinjalo radost. Doživljavali smo ga kao školsku perjanicu, dobroćudnog otkrivača i poticatelja dobra u nama.

O hrvatskom jeziku nije tek govorio, njime je uzorno govorio; poticajno razgovarao s nama o našem hrvatskom jeziku. Naš Vlado Pandžić bio je karizmatični nastavnik, ni po čemu suzdržan u idejama, naprotiv, zanosno je pridonosio izražajne blagodati. Među nama je vrijedio kao samozatajni autoritet u poniznosti. Otjerivao je strah, vraćao nadu i privlačio nas hrvatskom jeziku. Vješto je sjedinjivao Riječ i Djelo, kao *Jakov apostol*, učiteljstvo i znanje, nikad sebeučitelj već naučitelj. Iskazivao je jezik ljubavi i osmijeha.

Bio je kralježnica plemenitih nastojanja koja smo gajili u sebi, znajući da ih posjedujemo, ali počesto ne priznajući da ih možemo okretno iskazati. Privržen otkrivanju dobra u nama, prihvaćali smo ga kao futurističkog nastavnika. Na dječjački način, neposredno, ali uz njegovu potuku, prepoznavali smo jezično blago materinskog jezika.

4. URADCI I PJESNIČKI MOTIVI DRUGOG BROJA NAŠIH POKUŠAJA

U specifičnim „našepokušajnim” uradcima dotaknuti su i obrađeni različiti motivi: pjesma i zemlja, rasuta brda po Hercegovini, zavičaj i nebo, zvijezde na straži, Sunce i Mjesec, narod i domovina, Hrvatska, domaće selo i Neretva, put i grad, staza i grob; prostor za pjev otvorio se majci, bratu i sestri, baki i prijatelju, braći književnicima (jedan od najljepših veznika „i” među dvama imenima). Pozoran čitatelj u sastavcima uvidi suton i proljeće, kišu i oluju, vidno ga prožima sjećanje na prošlost, dotiču ga pitanja na liniji „zašto”, vidan je i motiv pomaganja potrebnima.

Uz usredištene Drinovce, kako dočaravaju drugi *Naši pokušaji*, na vremenski način vezani za Tijelovo ili Brašančevo, pristizali su radovi iz zapadnohercegovačkih škola, primjerice Vitine i Roškog Polja, ali i južnije, iz Mostara i Čapljine, te Runovića i Zmijavaca, Krivodola i Ciste Velike, Imotskog i Metkovića. Povezano je nekoliko općina i nadmorskih visina, od unutarnjih oaza do primorskih pojasa, od agrokultura duhana i raštike do grožđa, smokve i masline. Čini se darovito stvaranje, po-

učljivost i nesebičnost, ljubav za bližnje i rodni krajobraz potvrdili su radosno življenje, svijet gotovo bez granica. „Pjesničke vještine” upravo rastaču granice, u prednosti su i mogu je kako hoće pomicati, stihom je razvlaste i posvoje. Tako se zagubi granica, tek tanka crvena linija na zemljopisnoj karti – uostalom poezija je nebeska supstanca pa tek onda zemaljska tvar.

Čini se brojno suradništvo *Naših pokušaja*, tajnovito preobličuje stvoreno, psalamski obnavlja mladost duha, a sve odluke izviru iz jednostavne mudrosti. Iako se u nama javljala bojazan za objavljivanje, ona nije nagrizala nadahnuće. Uredničkim uputama i raznolikom suradnjom nadiđene su zadržke za izlazak ostvarenja u javnost. Osmišljeno druženje obećava, donosi domaće urode jer ima prihvaćanja; na raspolaganju je bdjelo mlado uredništvo, kazano Slamnigovom domislicom, „na brzu ruku sklopljeno društvanje”.⁷

Tiskani *Naši pokušaji* postali su pohvala stvaranju. Dobili su veliku, srdačnu potporu za dva vješto otiskana arka, vezana tankom žicom: ukupno – trideset dvije (32) stranice koje su na svoje lice primile tiskarski otisak. Sve da su i požutjele, stranice su (o)čuvane preko pola stoljeća, ali i nadalje u zrenju vremena.

Personificira pjesma *Kiša poslije zalaska sunca*,⁸ oživljuje smjene, svekolike mijene, kušnje koje „Šutke klize u naručje malom brijegu”. Povezuju se zbivanja: svjetiljke Sunca, lagani lahor i javljanje zvijezda. I kad se namaknu oblaci, „razapeti nebeski šatori”, povezuje ih nesmiren vjetar. I baš gusti, tamnocrveni šatori, oblaci kao nujni ljudi zaplaču i otpuste suze. Usto taj sastavak nostalgično vraća pojedinca u dječja, iznimno čista i krjeposna stanja. Taj stihovni uradak o sutonu uopće ne pokazuje manje uočljive, a ipak obuhvatljive nijanse Sunčeva zalaska. Svaka je riječ kao zakovica koja čuva nastojanje u isticanju smjene dana u sutonskom predahu, što postaje i izražajna mogućnost hrvatskoga jezika.

⁷ Ivan Slamnig, „Na brzu ruku skupljeno društvanje”, u: *Antologija hrvatskog pjesništva: od davnina pa do naših dana* (sastavio Ante Stamać), Školska knjiga, Zagreb, 2007., str. 695.

⁸ *Naši pokušaji...*, br. 2, str. 10.

Objavljene pjesme u glasilu osjetno su potekle iz podsvjesnog iskustva, dijelom i po rukavcu iz ikavskog izraza predajnog i baštinskog lek-sika. Pristigle su pjesme i iz usmene stečevine, ali su bitno podignute sa školske klupe, sa stolića u obitelji. Svoj su oblik poprimile u uređe-nome, stiliziranome, standardnome štokavskom izričaju. To je njihova „sridica” i ovodobna dostupnost.

5. UČINCI HERCEGOVAČKE MLADE OSOBNOSTI

Prema prikazanim učincima, hercegovačke mlade osobnosti do-prinijele su probitku hrvatskoga jezika i književnosti te izražavanja na suvremenoj pozornici hrvatske i europske kulture. Male, a pokušajne javke stvaranja iskazane su stopostotno, nadahnućem, a kasnije su stečeni postotci dijeljeni u razdobljima punije nacionalne određenosti. Svako stihovno zrnce svjedoči o nastojanju mlade osobe da se odredi u svijetu, pronađe svoje dostojno mjesto i put za odrastanje.

Jednostavni, ali hvalevrijedni stihovi, oblikovani tijekom naših „pje-sničkih” pokušaja, bili su ipak dalekosežna, skromnošću obilježena ži-votna djela učeničkoga doba. Tišina od nekadašnjih pokušaja do da-nas nije nevjerica, naprotiv, podiže pouzdanje u kakvoće vrijednosti koje smo osjetili i te proplamsaje zauvijek držimo.

Za naš list više nego za naše „pjesničke” pokušaje, može se ka-zati da ima povijesnu, školsku i dokumentarnu, ali i književnu važnost. Pokušaji su bili istraživački (s blagom zadržkom!), sve kako bi izbjegli promašaje u poslanju. Vazda su bili nenametljiva, nezaustavljiva pa i zabavna motivacija te smo ih doživljavali kao blagu i dragu zadaću u sa-dašnjosti koja otvara vrata budućnosti: „Pokušavam, pokušavaš, poku-šavamo, pokušavate...” Nestor, učitelj, nastavnik, voditelj, glavni i od-govorni urednik Vlado Pandžić razgorijevao je iskonsku dobrotu u nama, nastojao pobuditi duboke estetske doživljaje i spoznaje te nenametljivo nas pripremiti za što skladnije estetske izričaje.

I vazda žive Drinovci, drijen tvrdi i u njima postojani i ponosni lju-di. Ostajemo srdačni promicatelji, pobudnice i pobudnici hrvatske riječi, kist duše i oči zanosna krajobraza.

ZAKLJUČCI

Naši pokušaji, glasilo je s povijesnim, školskim, dokumentarnim, ali i književnim značenjem. Bili su istraživački (s blagom zadržkom!). Ostvarivali su se u ugodi čitanja starih i motiviranju novih ljubitelja poetičnog izražavanja. Ostali su zauvijek kakvi i jesu, bitno autentični; nisu slatkašti doziv ili privid; otprve su i nada – nadasve uvjerljivi. Naša pismena čuvarkuća, drinovačka, dragocjena, omiljena, nezaboravna, vrijedna višekratnog čitanja, duboke spoznaje i estetskog doživljaja. Prvi Nestor, učitelj ponad nas i s nama, Vlado Pandžić, sustavno i skladno je u nama poticao ljudskost, usmjerivao odgoj za ljudsku dobrotu, promicao plemenitost, etičnost, domoljublje, tražio što dublji estetski doživljaj te svestrano promišljen estetski izričaj – vrijednosti koje zaslužuju osobito poštovanje i najljepšu zahvalnost svima koji ih hvale i slave.

LITERATURA

- Ante Stamać (sast.), *Antologija hrvatskog pjesništva: od davnina pa do naših dana*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Fra Ivan Marić (ured.), *Katolički kalendar godine Gospodnje 2024.*, Franjevački muzej i galerija, Široki Brijeg, 2024.
- *Naši pokušaji*, glasilo Literarne družine „Antun Branko i Stanislav Šimić”, Osnovna škola „Antun Branko i Stanislav Šimić” Drinovci i Odbor „Šimićevih susreta” Grude, Drinovci, br. 2, 30. svibnja 1971.
- Rainer Maria Rilke, *Arhajski torzo*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1979.

**„NAŠI POKUŠAJI” („OUR ATTEMPTS”) – THE JOURNAL OF THE
SCHOOL LITERARY CLUB**

„ANTUN BRANKO I STANISLAV ŠIMIĆ” DRINOVCI

(Number II, May 30, 1971)

SUMMARY

The aim of this paper is to present the foundation, operation, and impact of the school newspaper *Naši pokušaji* (*Our Attempts*), particularly its second issue. As this publication served as a kind of anthology of students' poetic works, the paper will recall the time of its creation, the editorial board and staff, the role of the chief editor, and the contributions of the Croatian language and literature teaching at the time. Connected to this are the works and poetic motifs of young Herzegovinian individuals. Undoubtedly, the memories in this paper take us back to a time of fruitful creation, which was widely accepted as a mature expression and a true panorama of significant poetic contributions. The carefully selected composition of the editorial board of *Naši pokušaji* was a true generational, aesthetic, and spiritual decalogue. It consisted of ten members, eight students, and two „adults”: the principal of our school and our teacher Vlado Pandžić, who was the chief editor and a Croatian language teacher at the time, and now a full professor at the Department of Croatian Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, and long-time editor-in-chief of the scientific journal *Hrvatski* (*Croatian*). He had an exceptional command of the Croatian language and an immense love for it. He selflessly shared this love with us and systematically encouraged us to write. It was more than just the Croatian language. There were rays of optimism and the expectation that the vision of the position of the Croatian language in society would crystallize and ultimately be realized. In the specific works, various motifs were touched upon and elaborated. Small, but in many respects commendable verses, achieved through these attempts, were far-reaching, modestly marked life works in the student age. Every grain of verse testifies to the desire of young people for their own determination in the world, the search for their worthy place and path to adulthood. At the end of this paper, the achievements of these young people who contributed to the advancement of the Croatian language and literature and expression on the contemporary stage of Croatian and European culture are highlighted.

Keywords: „Naši pokušaji”, Drinovci, teacher, poetic motifs, Croatian language and literature